

nija 12. dne t. m. France Rivec, 26 let star oženjen mlinar, iz Starega Boršta v okraji Litijskem domá, je to hudodelstvo doprinesel iz vzrokov, ki porotnikom samim niso bili do dobrega jasni; obstal pa je sam, da je otročiču (drugemu iz tega zakona) košček mišice v usta vtaknil. Da bi bil s svojo ženo v nemiru živel, ni se moglo določno razvideti iz njegovih govorov pred todnijo; rekel je le, da je to storil zato, da naj bi Bog punčiko k sebi vzel, mislé, da ni njegova. To je pa vsako mirno in priprosto pred sodnijo pripovedoval, kakor pa ne bi bil nič hudega storil. Da ne bi bil zdrave pameti, ni se moglo razvideti; sodnija tudi tega vprašanja ni stavila do porotnikov. Hudodelstvo samo po sebi in hudodelec sam po sebi: oboje je vendar mislečemu človeku psihologična uganjka. Porotniki so Rivca za vrnega umora krivega spoznali in sodnija ga je obsodila v smrt na vislice.

— (*Gospodarji, ki imajo za prodaj žebce*) dežel-skega plemena, od cesarskega ali tudi domačega žebca narejene, 3 do 7 let stare, s krepko in močno postavo, lepo hojo, živahne pa ne hudobne, in sicer zdrave so po razglasu c. kr. ministerstva kmetijstva povabljeni, naj to pismeno do 31. dne sušca naznanijo „deželni komisiji za konjerejo“ in v tem pismu povedo ceno, za katero jih prodadó. Tako naznanjene žebce bode ob svojem času oficir ces. žebcev ogledal, in taki, ki jih on ne bo izvrgel, imajo se pripeljati na štacijo, kjer žebcem vsako leto premije delijo; tam se bo kupčija brž sklenila ali pa gospodarju povedalo, kedaj da pozneje se to zgodi.

— (*Poslano.*) Nekemu gospodu se je v „Danici“ poljubilo, svoj anátoma izreči o sestavku, ki ga je dr. Samec v letošnjem Matičnem letopisu spisal pod naslovom „Možgani“, češ, da je „popolnem materijalisten članek“, in interpelira zato Matičin odbor: „kako da se je dopustil ovi stavek tiskati od družbe s katoliškim odborom“, častito vredništvo „Danice“ pa gosp. interpelanta navaja na odsek za „izdavanje knjig“, rekši: „ta naj govori!“ Po takem pride vrsta odgovora na mene, kateremu je kot doktorju zdravilstva najbolj pristajala kritika o rokopisu, ki anatomske, fiziologično in patalogično razpravlja možgane. Jaz, svetu znani „klerikalec“, sem na tanko sitice djál dr. Samčevo razpravo, a nikjer nisem nič pohujšljivega našel, kar ne bi smel „katoliški odbor“ v roke dati svojim udom, ki imajo vsaj možgane take, da morajo razumeti spis o možganih. Če anatomi in pathologi možgane razpravljajo, morajo, hočejo ali nočejo, biti „materijalisti“, kajti tudi možgani so materija, a njih osnova je tako čudovito ustvarjena, da njihovo delovanje v zdravem, še manj pa v bolnem stanu vkljub velikim študijam najslavnejših fizijologov in pathologov še danes ni popolnoma jasno. Po mojih mislih ne bi tedaj smel, kdor ni strokovnjak v fizijologiji in pathologiji, dlake cepiti o zdravniškem članku in ne posamesnih vrstic trgati iz celega sestavka. Članek dr. Samčev je zanimiv, to priznava sam kritični pisatelj „poslanega“, da pa ni pohujšljiv celó čitateljem „Danicinim“, temu je priča to, da je častiti gospod vrednik dopustil cele strani natisniti v „Danici“. Naj mi neznan gospod pisatelj tedaj za zeló ne vzame, ako po mojih možganih se sprehaja misel, da mu ni bilo toliko za „materijalistični“ članek Samčev, kakor za to, da je svetu pokazal, da tudi on prebira časnik „Natur und Offenbarung“. „Est modus in rebus“ — gospôda moja! sicer ne vemo, jaz in sodružniki moji, kako braniti se napadom od dveh strani: enim, da smo presilni klerikalci, drugim, da smo premalo cerkveni!

Dr. Jan. Bleiweis.

— (*Slovensko gledišče.*) Zadnji dve predstavi ste bili le srednje obiskani. „Čevljar-baron“ je bil druga leta bolje igran, gladkeje se je ponavljala resna igra „V Ljubljano jo dajmo“ in burka „Krojač Fips“. V torek 26. dne t. m. pa se bo prvokrat predstavljala Benediks-ova vesela igra v 4 dejanjih „Banditje“.

Čenče iz Ljubljane.

Spisuje narodni postopač.

1. epistel.

„Kaj je novega v Ljubljani?“ — prašajo povsod človeka, ki pride iz glavnega mesta Slovenije, in komaj se je nekoliko oddahnil, že mora pripovedovati. Gorjé mu, če nič ne vé! Brž zagleda krog sebe obraze kisle, iz katerih je zginila vsa prijaznost.

Tudi „Novice“ so tak „pot“, ki vsak teden po enkrat prihaja z Ljubljane. Da-si prinesó poln koš novic z vsega svetá, jih prinašajo nekaterim bralcem morda vendar-le premalo z Ljubljane. Vsem tem bom skušal vstrezati jaz; zato sem najel si za dragi denar vsake vrste ljudi, moške in ženske, in si osnoval „kundschaftsbureau“, da mi donašajo vsakovrstno robo, ki jo bom potem svojim bralcem zastonj prodajal, zadovoljen s tem, če čenče moje namen svoj dosežejo.

Začnem naj z velikansko slovesnim pogrebom, o katerem še zdaj vse govori, čeravno ni pel pri njem veliki zvon. Pokopan je bil velik mogočnež, ki je več ko pol Ljubljane vodil za nos, njemu na čast se je potrosilo veliko denarja. Zato je bil pa tudi pogreb njegov sijajen tako, da ne vem, če bo kateri izmed Dunajskih in Peštanskih ministrov takega imel. Menim, da vsak vé, da govorim o **pustu**. Brez mene se v Ljubljani ne sme nič zgoditi, zato sem šel tudi v čitalnico, kjer so se po „Sokolu“ pozvani zbrali pogrebci tega mogočnega norca. Krasotic ženskih ne morem popisovati, ker imam za cenitev ženskih nóš toliko spomina in uma, kakor na pr. dr. Schaffer o slovenski literaturi; samo to naj povem, da se mi je čudno zdelo toliko repatic ali kometov videti, o katerih pa nobena pratika nič ne pové, meni so bili najbolj všeč oni Magjarski „softe“, ki so prinesli Kerim-paši sabljo; to res je bila prav prilična pustna burka. Iz kaka je bila ta sablja? — Bila je — iz „lecta“, s katero bi se slavni Turški zeló trebušni vojskovodja med tem, ko se njegove čete bojujejo, v svojem šotoru mirno ležeč jako delektiral, ko bi jo kos za kosom jedel. „Magjarski softé“ čitalnični po takem gotovo bolj vedó, kaj je za Turškega junaka primerno, nego oni v Pešti.

Med pogrebci videl si tudi več Turkov, celó sultan se jim je pridružil, a v taki podobi, da je bil mož res usmiljenja vreden — posebno potem, ko ga je za nos prijel rak. Rak je res prava podoba sedanjega časa, a ne le v Carigradu, ampak tudi pri nas, kjer gre vse „rakovo pot“ in skoro vse novejšje naprave in ustanove imajo v želodcu raka. Zato Diogen, ki je tudi bil med pustnimi pogrebci, s svetilnico svojo ne bi našel §. 19. osnovnih državljskih pravic „volkswirtschaftlichen Aufschwung“, resničnih liberalcev in nelažiliberalecev itd. Težko bi mu bilo tudi najti pravih ministrov za Avstrijo in Magjarijo, čeravno stavim, da je v Ljubljani toliko ministerskih kandidatov, kolikor ustavovernih petelinov. Le prašaj jih od najvišega dol do kamnoseka Petra Thomana.

Slovenci so se pustni torek zabavali v čitalnici tako, kakor znajo, pošteno, živahno. Kako pa je bilo pri maškaradi nemškega gledišča? Z neko natakario so kulturonosci vpričo vsega občinstva take nespodobnosti uganjali, da je morala policija spodmakniti objekt

njihovih salonskih in finih burk. To ni malo, če se pomisli, da ima policija dela čez glavo drugje — in posebno pri slovenskih časnikih.

V kratkem bomo imeli ravs in kavs po ulicah in pred „rotovžem“, ker bomo skušali zopet par narodnjakov vsiliti med mestno starešinstvo. Jaz gotovo ne zavidam teh revežev na starešinskih stolih; govoriti sicer smejo, tudi interpelacij staviti na cente, al dozdej menda še ni ne eden njihovih važnejših predlogov zadobil večine. Pač, da se ne lažem. Ž enim predlogom so prodri, da se bodo namreč ulice, ki imajo postati med Kozlerjevo in poštno hišo, imenovale „Knaffel nove ulice“ po onem dobrotniku, ki je na Dunaji s svojo ustanovo toliko Kranjcem pripomogel do vseučilišnega izobraženja. Se vé, da blagi mož ne more zato, da se po njegovi pomoči tudi marsikater Kranjskih sinov naleze tam tudi takih naukov, kateri niso piškavega oreha vredni. Ker ravno o imenu nove ulice govorim, naj povem, da ni upanja, da bi mi, ki zdaj živimo v Ljubljani, se seznanili z novimi imeni uličnimi. Nekatera nova imena pa res zaslužijo patent na originalno znajdbo. Poprej je Ljubljanski škof stanoval v svoji palači na stolnem trgu, zdaj pa škof dr. Pogačar biva „pred škofijo“, nekako ironično, kakor da bi v škofijo ne smel. Kdor tega ne verjame, naj gre brat!

V „Tagblattu“ se je unidan „contra Klun“ oglasil nek „deficientenprieſter“ iz Beča, rekši, da malefice ne zaslužijo benefice. Jaz poznam tega tička; ker se pa sam imenuje „deficienta“ — ali na telesu ali na umu? — tega ni dostavil, zato mu dam absolucijo in ga „Tagblattu“ še le prav priporočam, da si ga vdinja za stalnega korespondenta.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Ministerstvo hoče, predno zadnjo besedo reče Ogorskemu ministerstvu o bankinih zadevah, pred vsem izvedeti mnenje svoje ustavoverne stranke, potem pa tudi državnopravne. Danes ima biti konferenca Dunajskega ministerstva s svojo stranko. Ogorski ministri pa hodijo v enomer iz Budapešta na Dunaj, pa zopet nazaj. Ali ne bode nazadnje obveljal pregovor: „parturiunt montes“ — je bolj ko ne verjetno.

— V zbornici gospóski je bila v ponedeljek seja, v kateri se je obravnaval v zbornici poslancev že lani sklenjeni dodatek k zakonski postavi, po katerem naj bode katoliškimi duhovnom, ki so zapustili duhovski stan, in pa minihom, ki so zapustili samostan, dopuščeno ženiti se. V to sejo so prišli tudi škofje večidel iz vseh škofij Avstrijskih. Liberalci so na vso moč zagovarjali postavo, nadškof Dunajski je tehtno govoril proti njej, knez Fr. Lichtenstein je nasvetoval prestop na dnevni red; konečnega izida te obravnave danes še ne vemo.

Česko. — Pri volitvah državnih poslancev v mestih in trgih so zopet povsod zmogli staro čehi, o katerih je gotovo, da ne gredó v državni zbor. Bode li kedaj Dunajsko ministerstvo sprevidelo, da značajnih Čehov ne spravi v ta državni zbor? — Častni kanonik Anton Marek, starosta Českih pisateljev, je 15. dne t. m. umrl v Pragi.

Iz Zagreba. — Prevzvišeni škof Strossmajer je o nastopu posta razposlal pastirski list duhovščini svoji, ki se po obsegu in obliki odlikuje memo enacih pastirskih listov, ker ne obravnava samo verske in cerkvene reči, ampak se spušča tudi v svetovne z ozirom

na velike dogodjaje, ki dandanes pretresajo jugoslavenski svet. „Naš revni narod — govori blagi škof — trpi že dosti nadlog; mnogokrat zahaja iz dežja pod kap; le takrat se brigajo za-nj, če mu je kaj z lepa ali s silo vzeti.“ Posebno ostro graja škof tudi ono stranko na Hrvaškem, ki se vere poslužuje, da razpor seje med Srbe in katoličane. V obče se vidi iz škofovega lista, da ni zadovoljen s sedanjim položajem Hrvaške.

Novice iz Turškega in o Turških zadevah. Pogojevanje zaradi miru traja dalje. Srbija je poslala že svoje poverjenike v Carigrad in zdaj neki gresta tudi dva Črnogorska pooblaščenca tje. Pravijo, da se Turčija dela tema državam nasproti miroljubno, najbrže bi rada mir sklenila z njima zato, da bi potem mogla obrniti vse svoje moči proti Rusiji. Sliši se celó, da se ima premirje, ki izteče s 1. marcom, podaljšati, če bi obravnave zaradi miru do tje ne bile dovršene. S Srbijo se je Turčija neki že pogodila in Kristić ima predložiti pogoje o miru skupščini. — V tem pa se Turčija na vso moč pripravlja za vojsko. Stanje raje v Bosni postaja čedalje hujše, ker za kristjane ni pravice niti varnosti več. Po Lievni se klati že več dni 12 Turških „soft“, ki vnemajo mohamedanske prebivalce za vojsko. Turki onega kraja pravijo javno, da bodo v kratkem vsi „gjavri“ (kristijani) poklani. — Rusija se neprenehoma pripravlja za vojsko, Dunajski vladni časnik „Pol. Corr.“ že na drobno našteva stan Ruske armade, vsak hip za vojsko pripravljene; skupno število znaša zdaj že 600.000 mož, pa se ima pomnožiti do 800.000. — Turški sultan je tako bolan, da je že ves zmešan in nikakor ni več v stanu, poslušati nasvetov svojih ministrov. Zato bo gotovo kdo drug prišel na prestol in v Carigradu se boje velikih prekucij. — Čedalje bolj verjetno postaja to, da bo Avstrija zasedla Bosno. Da bi ona ali kaka druga Evropska oblast drugače ali naravnost pomagala Rusiji, to pa ni verjetno. Rusija se bo ravnala po svojem lastnem načrtu. Ko bodo diplomatske obravnave pri kraju, potem bo car lotil se tega, k čemur je poklican, na kar ga veže njegova lastna beseda. V Petrogradu prav dobro vedó, da Rusija nima pričakovati pomoči od nikoder, da pa tudi s Turki ne bo nobena Evropska moč potegnila.

Listnica vredništva. Gospodarju Ant. Komljanecu na Bučki: Da ste pri veselici 11. dne t. m. prav židane volje bili, tudi nas veseli in zato Vaš dopis radostni na znanje vzamemo, nadjajoči se, da govori so bili narodni naši reči na čast. — Gospodarju Fr. Klemenčiču v M.: Da se o zložbi zemljišč s sosedi pogovarjate, nam je veselo znamenje, da ste za koristne naprave vneti. — Gosp. M. M. v Pr.: Hvala! drugi pot pride.

Žitna cena

v Ljubljani 17. februarija 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 10 fl. 24. — banaška 10 fl. 94. — turšice 6 fl. 80. soršice 6 fl. 77. — rži 6 fl. 40. — ječmena 4 fl. 70. — prosa 4 fl. 70. — ajde 5 fl. 70. — ovsa 3 fl. 74. — Krompir 4 fl. 50 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 14. februarija.

Unirani državni dolg 62 fl. 30 kr. Ažijo srebra 114 fl. 30 kr.
Narodno posojilo 68 fl. 25 kr. Napolendori 9 fl. 83 kr.